

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Vredništvo in upravnništvo Komenskega (Poljske) ulice št. 12.

Ljudsko petje.

Piše Fr. Kimovec.

Cerkvena glasba je napravila zadnja desetletja pri nas velik korak naprej. Skoro neverjetno se zdi, da bi to moglo biti res, da bi tako majhen narod dosegel kljub vsem oviram tako lepe uspehe. Saj vidimo, da so tudi nekateri mnogo večji slovanski in drugi narodi v tem oziru daleč za nami. Kje najdemo kak, razven pri Čehih, cerkvenoglasben list s tako raznoliko vsebino kot ga imamo Slovenci? So že tudi poskušali, pa je že v kali vse zamrlo. In če pogledamo tudi našo preteklost — kakšno je bilo tudi pri nas izvečine orglanje, kakšno petje! A razjasnili so se pojmi, začelo se je presnavljanje, začelo se je živahno gibanje in življenje, ki je bilo ponekod sprva celo bolj živahno kot je sedaj. Bilo je kakor spomladi, ko vse kipi, vse vstaja, vse cvete, vse hiti na površje. Zgodilo se je kakor čez noč; kar naenkrat so si začela nova, zdrava, trdna načela pridobivati privrženecv, in naenkrat se je razširil kakor blisk po celi deželi nov dan, poln bliščeče svetlobe, poln krasnega vonja. Marsikdo je radostno pozdravil novi dan in osrkaval prijetno vonjavo, drugim seveda ni bila všeč njegova jasna luč in nevoljni so se obrnili na drugo stran, da bi jih svetloba ne motila v njih omotičnem spanju. Nekateri so mu celo prepovedali vhod in mu zabavljali, a dan je naraščal, da so končno tudi sami izginili v njegovi svetlobi.

Res, krasne vspehe je žela nova življenjapolna cecilijanska ideja; po bistvu je sedaj marsikje dosežen cilj cecilijanstva in marsikdo sme biti ponosen na uspehe svojega trudapolnega dela. Vendar je pa še marsikje treba kaj malega izpolniti; zakaj treba je vpoštevati tudi pritične drugotne faktorje in cilje, ki sicer niso neobhodno potrebni, ki pa bistvo usovršujejo in izpopolnjujejo, ki dajo vsemu nekaj blek in sijaj. Nekaj takega, kar ni vsestransko potrebno, ki se pa vendar mora tudi vpoštevati, je skupno petje ljudstva, ljudsko petje.¹⁾

¹⁾ Ljudsko petje, tega izraza ne umevam tako, kakor ga pogosto rabijo Nemci, ki zaznamujejo z besedo „Volks-gesang“ često petje v domačem jeziku „Gesang in der Volkssprache“, da se loči od liturgičnega petja, ampak v pravem pomenu ljudsko petje, tako da vse ljudstvo po cerkvi poje.

Vem sicer, da je „Cerkveni Glasbenik“ pred leti o tem že nekoliko pisal, vendar pa se mi zdi umestno, da se še enkrat lotimo te stvarine. Ljudsko petje je namreč pri nas na Kranjskem zelo malo razvito, marsikje celo nič.

Veliko je cerkvâ, kjer nihče drug ne poje kot duhovnik in pevci na koru, ljudstvo se pa ne oglasi nikdar, celo pri specielno ljudskih pobožnostih nikdar ne poje. — To je pogosto povod, da ljudje nekako otrpnejo in se ohladé za marsikako pobožnost. Zoper tako otrplost je eno najboljših in semtertje edino sredstvo ljudsko petje; vse ljudstvo naj poje, seveda ne vsega in vselej, a vendar vsaj to in ono.

Skupno petje ljudstva je utemeljeno v človeški naravi sami. Ker je Bog človeka postavil v družbo, mu je dal tako naravo, ki se ne briga le zase, ki ji ni mar le to, kar se tiče nje, kar je le njej ljubo in prijetno, ampak táko, ki se nehote tudi ozira na družbo, ki v njej živi. Dal mu je srce, ki ga veseli tudi to, kar veseli druge, ki ga žalosti tudi to, kar žalosti druge — srce, ki je vzpremljivo za vse, kar občuti srce bližnjega.

A ne samo to; človeško srce je tudi tako, da ne more obdržati tega, kar se v njem godi, kar ga veseli in žalosti, samo zase, ampak to, kar se vrši v srcu, sili vùn, srce hoče to razodeti tudi drugim, bodisi, da si s tem olajša bol, bodisi da deleži svojo radost tudi bližnjemu, ker hoče, da se tudi ta veseli ž njim, da ž njim žaluje. „Česar je polno srce, rado iz ust gre“ v te besede je narodova modrost zavila to resnico.

In petje je gotovo med najprimernejšimi sredstvi izražati to, kar čuti srce, zlasti te vesele občutke. V otroku — da govorim konkretno — se človeška narava, kakoršna je, še najmanj kaže pokvarjena, ker še ni vzprejela preveč zunanjih vtiskov. Pa ravno otroci najraje pojo; njihovo govorjenje je pogosto petje, seveda docela primitivno; posebno vesele občutke javljajo skoro izvečine pojoč. Kolikrat smo se pastirji celo v poznejših letih pojoč razgovarjali. Kajpada to petje ni bilo sestavljeno iz kdovékako umetnih oblik, ne bilo je popolnoma priprosto, iz par najenostavnejših intervalov. Isto pripovedujejo popotniki o raznih divjih narodih, da si pogosto in navadno s petjem razveseljujejo srce, da si pa tudi v tugi s petjem, morda z najpriprostejšimi napevi tolažijo užaljeno srce. Nek mladi Eskimo, ujet na neki ladiji, je venomer ponavljal, da bi se utolažil, tale kratki stavek:¹⁾

Ker pa je vpliv duševne razpoloženosti, kakor smo že omenili zgoraj, medsebojen, zato človeško srce tudi vzbudi v duši bližnjika ista čuvstva, ki ga napolnjujejo samo. Kdor torej poje, nehote budi v srcu onega, ki ga posluša, ista čuvstva, ki navdajajo njega samega in ga nagibljejo k petju. Naravno je pa, da tudi ta, ki posluša, kakoržekoli izrazi svoje občutke. Najbolj naravno in skoro gotovo je, da jih bo izrazil tako, da bo tudi sam začel peti, bodisi isto pesem ali pa podobno, ako more sploh kaj peti. To nam potrjuje

¹⁾ Jungmann: Aesthetik str. 785. Glej ravno tam navado Abesincev, ki si s kako kratko muzikalično frazo skušajo olajšati bol.

pogostna izkušnja. — Tam na rebri pase pastir svoje kravice in zavriska ali začne prepevati, njegov tovariš, ki pohaja s čredo po drugem robu, se bo težko vzdržal, da ne bi zavriskal ali zapel. Ali vzemimo hišo, ki se v nji nahaja več žensk, ki rade pojo; morda je v časih vse tiho, pa se spomni ena in zapoje — kmalu pojo vse; če so skupaj, pojo skupno, če pa ima delo vsaka posebe, poje vsaka sama zase. To sem neštevilnokrat skusil doma: iz vsakega kota mi je druga pesem donela na uho, in pogosto mi je ta polifonični koncert dodobra presedal.

Ali se torej le v cerkvi izpremeni človeška narava, ali naj jo le v cerkvi zatajimo, ali naj le tu čuti vsak zase? Gotovo ne! Zakaj je pa cerkev vpeljala skupne pobožnosti, zakaj imamo skupno daritev, zakaj nas cerkev vedno vabi, da živimo ž njo, se ž njo veselimo in ž njo žalujemo? Ako torej pojo v cerkvi nekateri, zakaj bi ne peli tudi drugi takrat, kedar smejo in kedar morejo in znajo?

Pa tudi zgodovina nam priča, da je bilo s službo božjo pogosto združeno tudi skupno petje ljudstva. V sv. pismu samem sicer nimamo naravnost nikjer povedano, da bi bilo pri Izraelcih skupno petje v navadi, vendar pa z gotovostjo sklepamo, da je bila tudi pri njih ta navada. Pred vsem nam to potrjujejo psalmi, ki so sestavljeni nekako tako kot naše litanije; drugi del vsakega verza, ki je vedno enak, reprezentira naše odgovore, ki jih je pelo ljudstvo, prvi del pa klice, ki so jih bržkone peli v to nastavljeni pevci. Tak je n. pr. ps. 135. Ali pa so se morda celo menjavali zbori levitov, duhovnikov in vsega ljudstva kakor na pr. pri ps. 117. Sploh so pa vsi Izraelci znali nekatere psalme na pamet, zlasti pa takozvani „veliki hallel“¹⁾, to je šestere psalme, ki imajo naslov „alleluja“ (ps. 172.—117.).

Ta „hallel“ so peli pri prazniku posvečevanja tempeljna, o mlaj²⁾ (t. j. prvi dan vsakega meseca) in o veliki noči, zlasti ono noč, ko so jedli velikonočno jagnje. Tudi Jezus in apostoli so po velikonočni večerji zapeli ta „hallel“ kakor nam pripoveduje sv. evangelist Marka³⁾: „In ko so bili speli zahvalno pesem, so šli na Oljsko goro.“

Bolj jasna poročila za skupno petje pa imamo iz prvih časov krščanstva. Že sv. apostelj Pavel opominja Efežane: *Ἀλλοι ντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ.*⁴⁾

Gotovo jih je k skupnemu petju pred vsem nagibal zgled Jezusa in aposteljnov, ki so peli hvalnice pri zadnji večerji.

Krščanski pisatelji prvih dob nam sami nič ne povedo o skupnem petju, pač pa imamo za to dokaze iz nekrščanskih. Nejvažnejša sta jud Filon in pa Plinij.

Filon je bil, kakor nam pripoveduje sv. Hieronim, doma v Aleksandriji in je živel v času aposteljnov krog l. 50. po Kr. Bil je v prijateljskih razmerah

¹⁾ „Hallel magnum“ ali kakor pravijo drugi „Hallel aegyptiacum“.

²⁾ Festum Encaeniorum in Neomenia. Mlaj 7. meseca „Tisri“ se je praznoval posebno slovesno z godbo in petjem in se zato tudi imenoval dies clangoris. (Lev. 22, 23; Num. 29, 1).

³⁾ Mc. XIV. 26.

⁴⁾ Eph. V: 19.: Govorite med seboj v psalmih, in hvalnih in duhovnih pesmih, in prepevajte Gospodu v svojih srcih. Primerjaj I. Cor. XIV. 26. in Coloss. III. 16.

s kristjani, tako da so ga cerkveni predstojniki celo poslali v Rim kot poslanca. Cerkevni zgodovinar Evzebij nam je mnogo odstavkov njegovih spisov ohranil v svoji cerkveni zgodovini, med drugim tudi zanimiv odstavek o petju prvih kristjanov.¹⁾

„Nato vstane eden, pravi Filon, in zapoje Bogu v čast himen, ki ga je ali ravnokar sam zložil, ali pa ki izhaja od enega izmed njih razsvetljenih prednikov, ki so jim zapustili mnogo pesmi in spevov v tristopnem merilu. Tudi razne verze in himne, ki jih razni zbori pojo pri daritvah, pri altarju, pri postajah (ad libamina, ad aram, in stationibus). — Za njim pojo tudi drugi posamezno in pri tem pazijo na pravi red in skrb za lepo predavanje, dočim drugi zelo tiho poslušajo razen pri gotovih odstavkih himnov, kjer je treba peti sklepni odstavek. Tu zapoje vsi ob enem moške in žene.“

(Dalje prih.)

Katoliški orglavec.

 Glavna naloga orglavčeva je, da spremlja petje in sicer koralno, ljudsko in večglasno petje. Poleg tega naj orglavec glasbeno veže posamezne speve pa tudi časih samostojno nastopi s svojim orglanjem.

Spremljevanje koral.

1. Spremljevanje z orglami naj polajša pevsko predavanje ter naj vodi koral s sigurnim igranjem. Speve polne nevm n. pr. Graduale z orglami ne spremljevati, je boljše. Orglavec, kateri ni mojster na svojem inštrumentu niti popolnoma večč harmoničnega stavka, naj vsekako rabi predloge, prirejene po pravih načelih.

2. Registrovanje bodi skrbno uravnano v pravem razmerju z močjo pevskega zbora.

3. Ob višjih praznikih naj orglavec (ako je toliko sposoben) one speve, kateri pripuščajo, v višji tonovski leži intonuje in spremlja.

4. Koralnih pesmi in intonacij, katere ima mašnik peti, orglavec ne sme nikdar spremljevati. Prav tako izostane spremljevanje intonacij prvih psalmovih vrstic i. dr., katere imajo v prezbiteriju pri slovesnih večernicah, jutranjicah i. dr. intonatorji in kantorji. Predpevce pevališča (cerkvenega kora) z nežnim registrom spremljevati, ni ravno prepovedano, vendar je boljše že radi menjave tudi tu orgel ne rabiti.

5. Ako treba mašniku ali kantorju ton na orglah podati, zgodi naj se le z nežnimi spremeni in nikdar s polnimi orglami.

6. Odgovori (responsoria) pri slovesni ali peti maši, pri večernicah in drugih cerkvenih opravilih se pojo le po predpisanih koralnih melodijah in se morejo z orglami (a nikdar s polnimi) spremljevati, ali primerno mašnikovemu petju, brez orgel peti. Ako se koralna melodija ne spremeni, je tudi dovoljeno, odgovore večglasno popevati; toda v tem slučaju brez orgel.

7. Pri recitaciji (submissa voce) naj se rabijo primerni spremeni, kakoršni so pri pred-, med- in poigrah navadni; orglavec v tem slučaju,

¹⁾ Euseb. hist. eccl. lib. II. cap. 17.

ne da bi se oziral na recitujočega pevca, lahko porabi koralne motive ali kak predmet (thema) iz skladbe. Se ve da je navadno le malo taktov, med katerimi se tekst recitira.

Pri drugi recitaciji (clara voce) se morajo orgle ozirati na moč in visočino recitujočega glasu; toraj se smejo jemati le taki akordi, kateri se strinjajo z glasom recitatorja. Nasprotno t. j. disonanca med tonom recitujočega in harmonijo orgel, bi se ne dalo prenašati.

Pri tretji vrsti recitacije (cantus cum organo t. j. petje t o n o r e c t o s spremljevanjem orgel) naj se orglavec ozira, kot v prejšnjem slučaju, na petje t o n o r e c t o.

Spremljevanje ljudskega petja.

1. Orglavec naj rabi dobro orgelsko spremljevanje kot predlogo. Harmonizacija naj se vjema z melodijo, če je le-tá zložena v cerkvenem tonovskem načinu ali ne.

2. Orglavec naj vpelje petje s kratko predigro, jasno kažečo na melodijo. Ako je malo časa, zadostujejo že prvi takti melodije s konečno kadenco.

3. Spremeni naj se taki izberejo, da dadó večjo polnoto tona, nego pri spremljevanju koralnega petja.

Spremljevanje ljudske pesmi ne sme po eni strani petja preglašati niti premočno biti, da ne povzroča vpitja, po drugi strani pa vendar mora toliko moči in določnosti tona imeti, da je v stanu melodijo in harmonijo pesmi popolnem do veljave pripraviti ter petje detoniranja varovati. Moč spremljevanja bodi sploh v pravem razmerju z močjo petja; za manjše občine ali pri otroškem petju naj se kornet ne rabi.

4. Orglavec naj pazi, da ne bo konci vrstic prenehlejev predolgo raztegnil in ondi, kjer prenehleji niso zaznamovani, brez pomude dalje silil. Pri prenehlejih naj roki od manuala odtegne in le z basovskim tonom vzdržuje; tako se odstavki dovolj označijo, ne da bi orgelski ton popolnem prenehal. Vezoči prevodi med posameznimi stavki melodije naj se nikdar ne delajo, ker tergajo sklad melodije.

5. Spremljevanje orgel naj ljudsko petje vzdržuje in podpira; kadar treba, naj je pospešuje ali zadržuje, vendar ne takó, da bi nastal nered. Pred vsem ne sme orglavec svojih not lahkomišelnó in brezobzirno odmotavati, marveč mora melodija, ako jo je razumil, njegovemu igranju gibanje in življenje dati.

6. Ako se pri ljudskem petju nedostojnosti, n. pr. vpitje, hitrost ali zagotovanje dogajajo, naj orglavec nikdar med službo božjo ne poskuša, jih siloma odstraniti, marveč naj jim na drug način, n. pr. pri skušnji, v okom pride.¹⁾

Spremljevanje večglasnega petja.

Le-tó spremljevanje naj se le tedaj rabi, ako je skladatelj zanj poskrbel, bodisi, da je je zaukazal (obligatno), bodisi da je je orglavcu na prosto voljo

¹⁾ Fr. Koenen.

dal (ad libitum, poljubno). Sicer se večglasno petje navadno ne spremljuje. Ako pa pevski zbor pri večglasnih spevih, zloženih brez spremljevanja, podpore po orglah potrebuje, se morajo orgle gledé moči petju vsekako umakniti. Pri izvajanju spremljevanja od skladatelja predpisanega naj gleda orglavec, da bode s spretnim registriranjem skladateljevim ustregel namenom.

(Konec prihodnjič.)

Dopisi.

Radeče. — „Podporno društvo organistov“ je pričelo delovati. Prosimo torej vse, ki so pristop k društvu že naznanili, da takoj pošljejo svoje doneske. Vabimo pa tudi vse č. gg. duhovnike in organiste in sploh vse prijatelje cerkvene glasbe, da pristopijo k našemu društvu ter nam tako omogočijo uspešno delovanje.

Društvo ustanovljeno je za lavantinsko, ljubljansko, goriško, krško in tržaško-kopersko škofijo ter ima sedež v Celju na Spod. Štajerskem.

Namen društva in razvrstitev udov pojasnijo naj sledeči odlomki iz društvenih pravil:

N a m e n :

- a) preskrbljevanje onemoglih;
- b) podpiranje vdov in sirot;
- c) podpiranje podpore potrebnih bolnih in brez lastne krivde brezposelnih udov;
- d) doseg a ugodnejših službenih in plačilnih razmer;
- e) prirejanje glasbenih kurzov za organiste in
- f) ustanovitev glasbene šole in izdajanje glasbenega lista, kadar bi se to zdelo društvenemu vodstvu potrebno.

U d j e :

Društvo obstoji iz rednih, podpornih, ustanovnih in častnih udov.

Redni udje morejo biti vsi pri rim. kat. cerkvah službujoči organisti, ki se zavežejo plačati društvu mesečno po 1 K.

Podporni udje postanejo, brez ozira na stan in spol, tiste osebe, družbe in društva, katere plačajo društvu najmanj vsako leto 4 krone.

Ustanovni udje so tisti, kateri enkrat za vselej v teku enega leta vplačajo 50 kron v društveno blagajno.

Častnim udom morejo se pri občnem zboru imenovati osebe, koje so si za cerkveno glasbo, oziroma za pospeševanje društvenih namenov, pridobili posebnih zaslug.

Pri vstopu plača se vpisnina 4 K in 10 h za pravila, katera dobi vsak ud s sprejemnico vred.

Želeti bi bilo, da redni udje (organisti) pošiljajo udnino, če mogoče, za več mesecov skupaj, naprej, ker se s tem blagajniku mnogo dela prihrani.

Tudi darovi se hvaležno sprejemajo. Imena darovalcev objavljala se bodo v raznih listih.

Vse pošiljatve, ki se tičejo društvene blagajne, naslovijo naj se: Karol B e r v a r, mestni organist in blagajnik „Podpornega društva organistov“ v Celju.

„P o d p o r n o d r u š t v o o r g a n i s t o v“

Josip Kamnikar, m. p.

Silvester Šentjerc, m. p.

tajnik.

predsednik.

Sv. Jurij ob Taboru v Savinjski dolini. — Iz našega kraja prihajajo celo poredkoma dopisi v cenjeni „Cerkveni Glasbenik“. Jaz nisem sploh še nobenga poslal, ker sem še le lansko leto službo nastopil. Pred blizo dvema letoma je bil menda zadnji dopis, v katerem se je poročalo, da se tudi pri nas vrlo goji cecilijansko petje. Od tistega časa pa so dopisi zmrznili in marsikdo si je že morebiti mislil, da je zmrznilo tudi petje. Toda naše petje ni zmrznilo marveč bolj in bolj se razvija. Evo, naj zvedó cenjeni čitatelji „Cerkv. Glasbenika“, kaj smo peli letos o božičnih praznikih:

N a s v. v e č e r : „Tantum ergo“, P. Ang. Hribar X. Introitus in Communio, koral; Missa zl. Karol Kempter v D op. 9. Grad. „Tecum principium“, A. Foerster; Offertorium „Laetentur coeli“, I. Hladnik;

Na sv. dan: „Tantum ergo“ zl. Schubiger. Introitus in Comm. koral; Preis-Messe „Salve Regina“ G. E. Stehle, Grad. „Viderunt“, A. Foerster. Offertorium „Tui sunt coeli“, zl. Joh. B. Tresch. Popoludne pete litanije „Srca Jezusovega“, P. Ang. Hribar;

Sv. Štefan: „Tantum ergo“, Fr. Witt, št. XI iz Cecilije; Introitus in Comm. koral, Missa „Stabat Mater“, zl. J. Singenberger. Grad. sem recital; Offertorium „Elegunt“ zl. Joh. B. Tresch.

Novo leto: „Tantum ergo“, P. Ang. Hribar št. V. iz Cecilije; Introitus in Comm. koral; Missa „Sanctae Caeciliae“, Ant. Foerster op. 15. Graduale Ant. Foerster, Offertorium Joh. B. Tresch.

Sv. tri kralji: „Tantum ergo“ zl. Ett Kašpar št. III. iz Cecilije; Introitus in Comm. koral, Missa „Stabat Mater“ J. Singenberger. Graduale sem recital; Offertorium „Reges Tharsis“ zl. Joh. Tresch. Popoludne pete litanije „Srca Jezusovega“, P. Ang. Hribar. Božične pesmi smo peli od teh: P. Ang. Hribar, P. H. Sattner, A. Foerster in tudi nekaj starih, pač pa z drugo harmonizacijo.

Takó tedaj! Iz tega se vidi, da smo v resnici napredovali in Bog daj še z naprej vztrajnost pevcem in potem bo pa že šlo. Pevski zbor šteje 15 pevskih moči. Poleg tega pa skrbim tudi za naraščaj zbora. Vežbam namreč mlade fante in deklice, katerih je 24, da takó lahko brez skrbi gledam v bodočnost. So že precej izurjeni, a ne samo mehanično, temveč tudi teorijo dobro razumejo. Učiti sem začel po številkah in potem smo pa začeli obdelovati Cecilijo, namreč takole: Najpoprej smo vzeli vse pesmi v C in potem v G, F, D itd. naprej; toliko časa smo ostali pri enem tonovem načinu, da se ga je vsak popolnoma privadil. In sedaj že pa prav ljubko popevajo. Kako da bostana predovala omenjena pevska zbora, Vam bom pa o priliki poročal.

Božidar Drolc,
organist.

Iz Rima. (Konec dec.) Zopet sem tu v svetem, večnem mestu. Čeravno nisem popolnoma trden, vendar, hvala Bogu, delam lahko. Glasbi sem mogel za nekaj časa dati slovo radi študij, sedaj se pa zopet po malem bavim z njo. — Dne 24. t. m. sem bil navzoč pri zatvorjenju sv. vrat. Sikstinska kapela je pela 3 komade. Lepo je izvajala himno „Coelestis urbs“ in „Te Deum“. Bilo je mogoče semtertje razumeti kako besedo, in to bodi pohvalno omenjeno! Na sv. dan smo peli v kolegu po dolgem odmoru zopet figuralno mašo, Pielovo 3glasno „Benedicite Angeli“. Koral se letos poje zopet strogo po Haberl-ovi metodi, dočim se je lanski pevovodja nagibal k Francozom. Bivši germanik Mühlenbein je izdal z „*imprimatur*“ trevirskega škofa knjigo „Ueber Choralgesang“ (Verlag d. Paulinus-Druckerei, Trier), v kateri „neovrgljivo“ dokazuje, kako neopravičena, da, kako duhu koral nasprotna je Haberl-ova metoda. Da se pa dr. Haberl ni ustrašil teh dokazov, priča to, da je že obljubil odgovor. (In ga je tudi že dal po P. Krutschek-u in dr. Jakobu. *Vredn.*) F. K. L.

Selca na Gorenjskem. — O preteklih božičnih praznikih se je pri nas pelo sledeče:

Na sv. večer: Te Deum, zl. Fr. Schöpf, Missa solemnis, zl. Ig. Hladnik; Graduale zl. A. Foerster, Offertorium zl. Ig. Hladnik. — Sveti dan pri III. sv. maši: maša papeža Leona, zl. Josip Zangl, op. 79. Graduale, zl. A. Foerster, Offertorium, zl. Ign. Hladnik, op. 29. — Zadnji dan stoletja: Te Deum, zl. Ign. Hladnik, op. 10. — Novo leto: o polnoči Missa in honorem St. Familiae J. M. et J., Graduale in Offert. kakor na sv. dan: ob 10. uri Missa in hon. st. Caeciliae, zl. Ant. Foerster op. 15, Graduale, zl. Ant. Foerster, Offert., zl. Ign. Hladnik. — Sv. 3 kralji: Missa brevis zl. G. P. Palestrina (12 glasov brez orgel), Graduale, zl. J. Carli, Offert., zl. Ign. Hladnik, op. 29. Samo ob sebi se razumi, da koralni Introitus in Communio nista izostala; pojem ju že 6. leto pri vsaki peti sv. maši. — Pri tihih mašah smo peli razne božične pesmi, ki so je zložili P. Ang. Hribar, P. H. Sattner, Ig. Hladnik, J. Zupan, J. Pogačnik, J. Laharnar in Vavken. Hvaležni moramo biti orglavci našim vrlim skladateljem, ki nam podajajo na izbiro toliko lepih pesmi, da orglavec ne pride nikdar v zadrego, ako se le hoče pridno učiti. Bog živi naše skladatelje!

Jakob Uranič,
organist.

Razne reči.

— Stoletnica smrti slavnega italijanskega skladatelja Domenico Cimarosa (r. v Aversi 17. dec. 1749, † v Benetkah 11. jan. 1801) obhajajo na Dunaji, (kjer je l. 1787. potujoč v Petrograd in potem od l. 1791—1793 bival in kot ljubljeneec cesarskega dvora za opero skladal), z razstavo njegovih skladb, slik in drugih predmetov, ki so s slavljenecem v zvezi. Razstava je za glasbeni svet jako zanimiva in za nas Slovence tim bolj, ker ima zanjo naš neumorno delavni rojak g. dr. Josip Mantuani največje zasluge. Njegovo delo je kritično-zgodovinsko popisovanje 524 razstavljenih stvari, tičečih se D. Cimarose, ter zavzema 126 strani (ves katalog šteje 169 strani). Uvod je pisal dr. R. Hirschfeld, statistiko c. in k. arhivar A. I. Weltner. — Dom. Cimarosa je skladal večinoma za gledališče; oper, spevoiger in sličnih skladb je nad 70 in stoji med njimi v prvi vrsti opera „Matrimonio segreto“ — a tudi mnogo za koncerte in nekaj maš, izmed kojih se semtertje katera sliši po dunajskih cerkvah.

— Dne 26. decembra 1900 priredil je g. K. Douša, zborovodja pri cerkvi sv. Jakoba v Pragi s svojimi cerkvenimi pevci pod pokroviteljstvom mil. knez nadškofa izboren duhovni koncert v 3 oddelkih samih Palestrinovih in Orl. Lassovih skladb; in sicer od Palestrina: *Dies sanctificatus* in *Loquebantur variis linguis* 4glasno, *Exsultate Deo* 5glasno, *Haec dies* 6glasno, *Salve Regina* 12glasno (za 3 zборе); od O. Lassa: *Jubilate Deo* in *Tibi laus* 4glasno, *Quem vidistis* 5glasno, *In monte Oliveti* 6glasno, *Tui sunt coeli* 8glasno (2 zb.). — Stolni kapelnik g. prof. Jos. Foerster pa je „nedosežno lepo“ izvajal 6glasno mašo *Assumpta est* zl. Palestrina in 5glasno mašo *Qual donna* zložil O. Lassus. Čehi, rojeni glasbeniki, dobro vedo ceniti glasbene velikane — da so tudi „stari“.

— Vodstvo orglarske šole v Celju obvešča čč. gg. cerkvene predstojnike lavantinske škofije, da se je k letošnji poskušnji oglasilo sedem učencev, kateri bodo mogli prihodnjo jesen nastopiti službo orglavca ter da jo bodo, kakor je upati, dobro in vestno opravljali. Naj bi torej ti bodoči izvedenci v cerkv. glasbi imeli prednost pred onimi, kateri so v ti stroki malo ali pa celo nič izvežbani. Izreka se tudi vsem dobrotnikom orglarske šole najtoplejša zahvala, zlasti pa preč. knezoškofskemu ordinarijatu lavantinskemu.

— † Dne 10. januarja t. l. umrl je g. Ivan Marn, črkostavec v g. Miličevi tiskarni za jetiko. Bil je jako spreten stavec za note ter oskrboval glasbeno prilogo „Cerkv. Glasb.“ vseh 23 let. Že hudo bolan bi bil še rad postavil prilogo 11. številke 1900, a je med delom opesal, se za trdno vlegel in previden s sv. zakramenti za umirajoče v Gospodu zaspal. Naj v miru počiva.

Oglasnik.

Slovenski organist. Zbirka pred- in poiger za orgle ali za harmonij. I. zvezek: Božične predigre. Zložil Ignac Hladnik, op. 40. Založil skladatelj. Tisk Blasnikovih naslednikov. Ta prvi zvezek obsega 12 komadov, ki se dajo igrati samo na orglah s pedalom, brez katerega ne bode šlo na harmonium. Z naslovi „meditacija, postcommunio, improvizacija“ i. t. d. poskuša g. skladatelj vpeljati v zbirko nekaj modernega — a zategadel imajo posamezne skladbice značaj prostega nesovislega fantaziranja. V celoti teh komadov, ki so večinoma zloženi le za dobro izurjene igralce, takó ne bode mogel nobeden organist v cerkvi porabiti; zato se dajo posamezni odlomki nekaterih komadov kot samostalne pred- ali medigre uporabiti. Dobiva se zvezek za 1 krono.

Listnica vredništva:

G. — t v S. — Hvala Vam za Vašo dobro voljo, toda dopisa v ti obliki ne moremo priobčiti, ker bi po nepotrebnem povzročil zopet stari boj, katerega smo se komaj znebili. Reč je dobromislečim jasna; trmastih pa, kateri menijo, da sine vsaka župna cerkev svojo lastno liturgijo imeti, Vi ne boste spreobrnil. Pomagati more le ukaz od zgoraj! — G. J. L. v Lj. — Da se smé hvaliti, kar je hvale vredno, je jasno kot beli dan. To velja tudi za C. Gl. Da pa treba pri hvali, kakor pri graji, previdno delati, je tudi res: bolje čakati z obojimo nego prenačati se. Poslednje rado škoduje.

Današnjemu listu je pridana I. števil. prilog.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gnjezda**. — Odgovorni vrednik glasb. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.